

Sygn. akt V KK 85/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Zbigniewa Siejbika
w sprawie **K. L.**

skazanego z art. 288 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 października 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 2 września 2015 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 5 marca 2015 r.,

**1. uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Ś. do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

2. nakazuje zwrócić K. L. kwotę 450 zł

(czterysta pięćdziesiąt) wpłaconą tytułem opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

K. L. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt II K .../14, został uznany winnym popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 288 § 1 k.k., za który wymierzono mu „karę 8 (ośmiu) pozbawienia wolności”. Postanowieniem z dnia 20 października 2015 r. Sąd Rejonowy w K., na podstawie art. 105 § 1 k.p.k., sprostował oczywistą omyłkę pisarską w wyroku w ten sposób, że w pkt I części dyspozytywnej wyroku w miejsce orzeczonej kary wpisano prawidłowo „karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności”. Nadto wyrokiem tym, na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego firmy V. S.A. kwotę 1549,80 zł oraz rozstrzygnięto w przedmiocie kosztów sądowych.

Apelację od tego orzeczenia wniosła obrońca oskarżonego i zaskarżając je w całości, zarzuciła:

1. „obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.
 - a) art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów z pominięciem zasad określonych w tym przepisie (...),
 - b) art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. poprzez przyjęcie, że wniosek o ściganie czynu objętego aktem oskarżenia złożyła osoba uprawniona w osobie świadka T. J., w sytuacji gdy z akt nie wynika, aby świadek przedstawił dokument legitymujący go do złożenia tego wniosku w imieniu firmy V.;
2. a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu;
3. rażącą niewspółmierność (surowość) orzeczonej w stosunku do oskarżonego K. L. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności”.

Podnosząc te zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku lub o uniewinnienie oskarżonego.

Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 2 września 2015 r., sygn. akt IV Ka .../15, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniosła obrońca skazanego zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w tym:

1. „art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. poprzez nieuchylenie wyroku Sądu I instancji w sytuacji, gdy brak było wniosku o ściganie w imieniu pokrzywdzonego V. S.A., albowiem świadek T. J. nie był osobą uprawnioną do złożenia wniosku o ściganie w imieniu firmy V. S.A. skoro świadek ten nie przedstawił umocowania do działania w imieniu tej spółki, a w konsekwencji wniosek o ściganie w imieniu rzeczony Spółki w istocie nie został złożony;

2. art. 7 k.p.k., które to naruszenie miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to poprzez dowolną ocenę zgromadzonego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego, a przejawiającą się poprzez:

- pominięcie przy analizie materiału dowodowego dowodu z <Informacji odpowiadającej odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców pobranej na podstawie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym>, z której wynika, że E. S.A. nie była reprezentowana przed Sądem Okręgowym w Ś. przez osoby uprawnione, tj. członków zarządu,
- przyjęcie, iż pismo ze Spółki E. S.A. jest wystarczającym dowodem dla przyjęcia, iż świadek T. J. był uprawniony do złożenia wniosku o ściganie w imieniu Spółki V. S.A. w sytuacji, gdy osoby, które wystosowały to pismo w imieniu E. S.A. nie są członkami zarządu, którzy zgodnie z <Informacją odpowiadającą odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców pobraną na podstawie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym> są uprawnione do reprezentowania Spółki na zewnątrz (tj. również przed Sądami), a nadto pismo to pochodzi od Spółki, która nie była pokrzywdzonym w przedmiotowej sprawie”.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu I instancji i umorzenie postępowania.

Obrońca skazanego, w terminie wynikającym z art. 524 § 1 k.p.k., złożyła pismo zatytułowane „Uzupełnienie kasacji”, w którym dodatkowo zarzuciła naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k., poprzez nieuchylenie wyroku Sądu I instancji w sytuacji, gdy Sąd I instancji orzekł w punkcie I części dyspozytywnej wyroku z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt II K .../14, karę nieznaną ustawie, tj. karę „8 (ośmiu) pozbawienia wolności”. Skarżąca ponownie wniosła o uchylenie zaskarżanego wyroku Sądu odwoławczego oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu I instancji i umorzenie postępowania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w pisemnej odpowiedzi na kasację wniośł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Obecny na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej wniośł o uchylenie orzeczenia Sądu odwoławczego i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy skazanego jest zasadna w części, w której podnosi zarzut obrazy art. 7 k.p.k., pozostałe zarzuty są chybione.

K. L. Sąd I instancji przypisał popełnienie przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., którego ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego. Zgodnie z art. 51 § 1 k.p.k. za pokrzywdzonego, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowe dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu. W sprawie tej jako pokrzywdzony występowała spółka akcyjna V., a więc do złożenia wniosku o ściganie była osoba lub osoby uprawnione do działania w jej imieniu. Kodeks spółek handlowych w art. 368 § 1 wskazuje natomiast, że spółkę reprezentuje zarząd, a zgodnie z art. 372 § 1 k.s.h. prawo reprezentacji spółki dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki. Z uwagi na to, że zarząd może być nie tylko jednoosobowy, ale również wieloosobowy, konieczne jest każdorazowo dokonanie ustalenia podmiotu uprawnionego do reprezentacji spółki. Zasady reprezentacji spółki zawsze wynikają za statutu spółki lub z art. 373 § 1 k.s.h. (por. wyroki SN: z dnia 26 marca 2008 r., II KK 17/08, LEX nr 435375; z dnia 29 stycznia 2014 r., II KK 200/2014, OSNKW 2014, nr 6, poz. 50 oraz postanowienie SN z dnia 7 maja 2014 r., IV KK 364/13, OSNKW 2014, nr 12, poz. 88).

Należy przypomnieć, że w sprawie tej wniosek o ściganie złożył świadek T. J., który nie przedstawił jednak żadnego dokumentu legitymującego go do złożenia takiego wniosku w imieniu spółki, a jedynie oświadczył, iż jest jej przedstawicielem. Obrońca oskarżonego w apelacji zakwestionowała uprawnienia tego świadka do złożenia wniosku o ściganie podnosząc zarzut obrazy art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. Sąd odwoławczy, przed rozpoznaniem apelacji, zwrócił się do pokrzywdzonej spółki V. o podanie, czy T. J. był osobą uprawnioną do reprezentowania firmy jako pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. W odpowiedzi na nie otrzymał pismo ze

spółki E. S.A., z którego wynikało, że świadek ten posiadał takie uprawnienia, jednakże nie przedstawiono na to żadnego dokumentu. W aktach sprawy znajduje się wprawdzie wypis z Krajowego Rejestru Sądowego, jednakże dotyczy spółki E. S.A., który wskazuje, że spółka ta przejęła spółkę V. S.A. Z dokumentu tego nie wynikają jednak uprawnienia T. J. do reprezentowania spółki przy złożeniu wniosku o ściganie w jej imieniu. Mimo to, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd odwoławczy przyjął, że T. J. posiadał takie uprawnienia odwołując się do pisma E. S.A. i podkreślając, że zostało ono nadesłane przez osoby upoważnione. W tym zakresie należy przyznać rację skarżącej, że osoby podpisujące pismo nie są członkami zarządu tej spółki jak również nie posiadają uprawnienia do jej reprezentowania. Nie ma jednak racji skarżąca twierdząc, że przez to doszło do obrazy przepisów postępowania karnego. Pismo to bowiem nie miało charakteru oświadczenia woli pokrzywdzonej spółki, a w związku z tym nie wymagało podpisu osób uprawnionych do reprezentacji spółki zgodnie z zasadami ujawnionymi w Krajowym Rejestrze Sądowym, a jedynie miało walor oświadczenia wiedzy co do faktów w nim zawartych. Istotne jest jednak to, że pismo w dalszym ciągu nie wyjaśnia podstawy uprawnień T. J. do złożenia wniosku o ściganie w niniejszej sprawie. Sąd odwoławczy przyjmując, że pismo to jest wystarczającym na to dokumentem i czyniąc go podstawą swoich ustaleń w tym zakresie, ocenił go więc w sposób dowolny, z naruszeniem art. 7 k.p.k. W takiej sytuacji nie można się zgodzić ze skarżącą, że w sprawie brak jest wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, a więc zaistniała negatywna przesłanka procesowa wymieniona w art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.

Sąd Najwyższy w związku z powyższym uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Konieczne jest bowiem ponowne poczynienie ustaleń, co do uprawnień nieżyjącego już T. J. do reprezentowania spółki V. S.A. przy składaniu wniosku o ściganie. W przypadku stwierdzenia braku takich uprawnień, należy pamiętać, że negatywna przesłanka odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. ma jedynie względny charakter, a w związku z tym wniosek o ściganie może zostać złożony aż do nastąpienia jego przedawnienia. Wniosek taki może zostać również złożony

przez organ uprawniony do działania w imieniu następcy prawnego pokrzywdzonej spółki.

W sprawie nie wystąpiła również bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 5 k.p.k. polegająca na orzeczeniu kary nieznannej ustawie. Faktycznie Sąd Rejonowy w wyroku z dnia 5 marca 2015 r. wymierzył K. L. „karę 8 (ośmiu) pozbawienia wolności” pomijając sformułowanie „miesiący”, jednakże postanowieniem z dnia 20 października 2015 r., wydanym w trybie art. 105 § 1 k.p.k., dopisał pomiędzy sformułowaniem „karę 8 (ośmiu)” a „pozbawieniem wolności” wyraz „miesiący”. Sąd Okręgowy, rozpoznając zażalenie obrońcy na takie sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej, postanowieniem z dnia 18 grudnia 2015 r., utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Nie ulega wątpliwości, na co zwracała uwagę również skarżąca, że na mocy art. 105 § 1 k.p.k. jest niedopuszczalne prostowanie omyłek pisarskich dotyczących materialnej części orzeczenia, w tym takich, które ingerują w orzeczenie co do kary poprzez jego zmianę lub uzupełnienie w zakresie rodzaju czy też rozmiaru kary (por. postanowienie SN z dnia 22 sierpnia 1970 r., III KZ 76/70, OSNKW 1970, nr 11, poz. 149; wyroki SN: z dnia 7 kwietnia 2010 r., IV KK 444/09, LEX nr 843704; z dnia 3 czerwca 2015 r., III KK 79/15, OSNKW 2015, nr 10, poz. 87). W niniejszej sprawie w wyroku Sądu I instancji został natomiast określony rodzaj kary (pozbawienie wolności) oraz jej rozmiar (8-osiem), a w wydanym w dniu 20 października 2015 r. postanowieniu doszło jedynie do doprecyzowania rozmiaru kary przez dopisanie „miesiący”. W tej konkretnej sprawie, przy uwzględnieniu, że zgodnie z art. 37 k.k. karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach oraz zagrożenia za czyn przypisany oskarżonemu z art. 288 § 1 k.k. - do 5 lat, nie mogło być wątpliwości, że kara wymierzona jest w miesiącach, a nie w latach. Została więc sprostowana omyłka pisarska, która była oczywista, na co zezwala przepis art. 105 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku, nakazując zwrócić oskarżonemu wpłaconą opłatę od kasacji, zgodnie z art. 527 § 4 k.p.k.

